

Výpočty z chemických rovnic

1. Uhličitan vápenatý reagoval s přebytkem kyseliny chlorovodíkové. Jaká byla hmotnost jeho navážky, jestliže se v průběhu reakce uvolnilo 40 dm³ oxidu uhličitého. Objem je přepočten na normální podmínky. [178,7 g]
2. Sulfid železnatý je možno připravit reakcí železa se sírou. Vypočtete, kolik gramů železa a síry je třeba navážít na přípravu 75 g sulfidu železnatého. [47,65 g Fe; 27,35 g S]
3. Chlorid fosforečný je možno připravit reakcí chloridu fosforitého s chlorem.
  - a) Určete, která z látek je v této reakci oxidačním činidlem.
  - b) Vypočtete, kolik dm³ chloru za normálních podmínek je třeba pro přípravu 70 g chloridu fosforečného. [a) Cl₂; b) 7,53 dm³]
4. Kolik cm³ 10% roztoku NH₃ (ρ = 0,9575 gcm⁻³) a kolik cm³ 20% roztoku H₂SO₄ (ρ = 1,1394 gcm⁻³) je třeba na přípravu 55 g síranu amonného? Reakci napište [2 NH₃ + H₂SO₄ → (NH₄)₂SO₄; 148 dm³ 10% NH₃; 179,2 dm³ 20% H₂SO₄]
5. Jaké množství zinku zreagovalo se zředěnou kyselinou sírovou, jestliže se za normálních podmínek při reakci uvolnilo 29,5 dm³ vodíku? [Zn + H₂SO₄ → ZnSO₄ + H₂; 86,1 g]
6. Termickým rozkladem dichromanu amonného vzniká oxid chromitý, dusík a voda.
  - a) Napište rovnici této reakce.
  - b) Vypočtete, jaké množství dichromanu se rozložilo, jestliže vzniklo 35 g oxidu chromitého.
  - c) Vypočtete, jaký objem by za normálních podmínek měl dusík uvolněný při rozkladu dichromanu podle bodu b)? [a) (NH₄)₂Cr₂O₇ → Cr₂O₃ + N₂ + 4 H₂O; b) 58 g; c) 5,16 dm³]
7. Oxid vápenatý, tzv. pálené vápno, se získává termickým rozkladem uhličitanu vápenatého, který je hlavní složkou vápence. Druhým produktem této reakce je oxid uhličitý.
  - a) Napište rovnici této reakce.
  - b) Vypočtete, jaké množství oxidu vápenatého vznikne z 900 kg suroviny, která obsahuje 95% CaCO₃. [a) CaCO₃ → CaO + CO₂; b) 479,2 kg]
8. Kyslík lze připravit reakcí peroxidu vodíku s manganistanem draselným za přítomnosti kyseliny sírové, kdy jako vedlejší produkty vznikají síran draselný, síran manganatý a voda. Kolik ml 0,12M(0,12 mol.l⁻¹) roztoku manganistanu je třeba k reakci s 200 ml 3%-ního roztoku peroxidu (hustota 1,008 g.cm⁻³)? [V(0,12M KMnO₄) = 593 ml]
9. Oxid manganičitý se tavením s chlorečnanem draselným a hydroxidem draselným změní na manganan draselný. Dále vzniká chlorid draselný a voda. Manganan draselný se vodou disporporcionačně rozkládá na manganistan draselný a oxid manganičitý. Dále se odštěpuje hydroxid draselný. Jaká je hmotnost všech výchozích reaktantů potřebných k přípravě mangananu draselného, z něhož bude druhou reakcí připraveno přesně 15,8 g manganistanu? [m(KClO₃) = 6,1 g; m(MnO₂) = 13 g; m(KOH) = 16,8 g]
10. Reaguje-li kyselina sírová se železem, vzniká síran železnatý a vodík. Jaké množství 60%-ní kyseliny sírové (hustota 1,5 g.cm⁻³) a surového železa, obsahujícího 90% Fe je zapotřebí k přípravě 50 g síranu železnatého? [V(60% H₂SO₄) = 35 ml; m(90% Fe) = 20,47 g]

11. Kolik mg síranu barnatého se vyloučí přidáním roztoku chloridu barnatého k roztoku obsahujícímu 114 mg síranu sodného? Jako druhý produkt vzniká chlorid sodný.
[$m(\text{BaSO}_4) = 187 \text{ mg}$]
12. Kolik litrů chlóru se za normálních podmínek uvolní při reakci 2 g manganistanu draselného s nadbytkem kyseliny chlorovodíkové? Vedle chlóru vzniká chlorid manganatý, chlorid draselný a voda. [$V(\text{Cl}_2) = 0,71 \text{ l}$]
13. Dichroman draselný reaguje s jodovodíkem a kyselinou sírovou za vzniku jódu, síranu chromitého, síranu draselného a vody. Kolik ml 15%-ního roztoku kyseliny sírové je třeba a kolik g jódu vznikne reakcí s 2 g dichromanu? Hustota 15%-ní kyseliny sírové je $\rho = 1,102 \text{ g}\cdot\text{cm}^{-3}$. [$V(15\% \text{ H}_2\text{SO}_4) = 16,1 \text{ ml}$; $m(\text{I}_2) = 5,2 \text{ g}$]
14. Chlorid železitý reaguje se sirovodíkem za vzniku chloridu železnatého, síry a kyseliny chlorovodíkové. Kolik g chloridu železitého a kolik litrů plynného sirovodíku, jenž je třeba v množství odpovídajícím trojnásobku stechiometrie rovnice, je nutno k přípravě 5 g síry?
[$m(\text{FeCl}_3) = 50,78 \text{ g}$; $V(\text{H}_2\text{S}) = 10,5 \text{ dm}^3$]